

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4
“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 The Academic Leadership of School Administrators and Driving Innovation to Education 4.0

ทศวรรษ เกิดตั้ง และธดา สิทธิธาดา

นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s64561802018@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ การบริหารวิชาการของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการสื่อสาร ด้านการสร้างความร่วมมือ ด้านการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ด้านการสร้างจินตนาการและนวัตกรรมด้านความก้าวหน้าของครู และนักเรียน และการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, การขับเคลื่อนนวัตกรรม, การศึกษา 4.0

Abstract

This article presents the academic leadership of school administrators and driving innovation to Education 4.0. The objectives of the study were to examine academic leadership and component of academic management of school administrators are vision, mission, academic management of school, teaching, building academic atmosphere, communication, co-operation, academic network, building imagine and innovation, progress of teacher and student and driving innovation to Education 4.0 to be guideline of development academic administration of school administrators to efficiently.

Keywords: The academic leadership of school administrator, Driving innovation, Education 4.0

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยโดยการขับเคลื่อนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และมุ่งพัฒนาประเทศด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรมบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำในสังคมสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 การพัฒนาเยาวชนและบุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง

ของประเทศ ส่งเสริมให้มีความรู้ทักษะที่จำเป็นสู่การศึกษา 4.0 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาจึงมีความสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนและบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อเข้าสู่การศึกษา 4.0 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการขับเคลื่อนและผลักดันให้มีการสร้างองค์ความรู้ และทักษะที่จำเป็น รวมทั้งครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนใหม่ มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ และความยั่งยืนในการศึกษา (สุนันท์ สีพาย และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2561) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสนับสนุนการบริหารงานวิชาการให้สำเร็จตามเป้าหมายเกิดประสิทธิผลเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชน และบุคลากรของชาติ

ดังนั้น จากการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาได้เล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพ โดยอาศัยแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาด้วยนวัตกรรม ที่จะนำไปสู่การศึกษา 4.0 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งองค์ความรู้แบบเดิม การสร้างกระบวนการ และประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารในด้านต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ครู นักเรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อชี้แนะหรือโน้มน้าวใจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจ มีความตระหนักในการพัฒนางานวิชาการ และวิชาชีพในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อาจจำแนกได้ 3 ด้านหลัก คือ 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการของโรงเรียน (นริศสรา บุญสะอาด, 2563: 129)

จากการศึกษาองค์ประกอบแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานด้านวิชาการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 11 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (framing school goals) 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (communicating school goals) 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน (supervising and evaluation instruction) 4) การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (coordinating curriculum) 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (monitoring student progress) 6) การคุ้มครองเวลาในการสอน (protecting instructional time) 7) การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด (maintaining high visibility) 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (providing incentives for teachers) 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (promoting professional development) 10) การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (enforcing academic standards) และ 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (providing incentive for student) (ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์, 2563) ทั้งนี้ องค์ประกอบของภาวะผู้นำอื่นๆ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

ที่สนับสนุนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การเสริมพลังภาวะผู้นำ สมรรถนะภาวะผู้นำ และพฤติกรรมภาวะผู้นำ เป็นต้น (ปรเมศร์ กลิ่นหอม, มิตรภาณี พุ่มกล่อม และ พาที เกศธนากร, 2563)

ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านความร่วมมือ 3) ด้านจินตนาการและนวัตกรรม 4) ด้านการสร้างเครือข่าย และ 5) ด้านการสื่อสาร (ธนวัฒน์ ลิ้มไพบูลย์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล, 2565) ส่วนองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายและการนำไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียน 2) ด้านการนิเทศหลักสูตรและการติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู 3) ด้านการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน 4) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและนักเรียน และ 5) ด้านการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการและการพัฒนาด้านวิชาชีพของครู (ชัยมงคล บุญชัย และจรรุวรรณ เขียวน้ำขุม, 2564)

นอกจากนี้ การสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนการศึกษายุค 4.0 พบว่า การศึกษายุค 4.0 ขับเคลื่อนจากโมเดลไทยแลนด์ 4.0 ทุกคนต้องร่วมกันพัฒนาประเทศด้วยการสร้างนวัตกรรมให้ทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องอาศัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการเพื่อลงมือปฏิบัติให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลง การสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศต่อไป (ทองดี ศรีตระการ และณัฐพงษ์ ไกรเทพ, 2561)

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนอย่างชัดเจน ที่จะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2) ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

3) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสื่อสารที่ดีระหว่าง ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

4) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างความร่วมมือระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

5) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ที่ตรงต่อกับความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการจัดการศึกษา

6) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างจินตนาการ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมสมัยใหม่ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษา

7) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของครู และนักเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคการศึกษา 4.0 โดยการแสวงหาความรู้ การเสริมสร้างและพัฒนาทักษะ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการบริหารงานให้สำเร็จตามมาตรฐานการศึกษา

ที่กำหนดไว้ ส่งเสริมความก้าวหน้าให้แก่ ครู และนักเรียน ให้ได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการต่อการเข้าสู่อาชีพในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีทักษะรอบด้าน มีการคิดวิเคราะห์ คิดเชิงสร้างสรรค์ สร้างผลงานและนวัตกรรมด้วยตนเอง การขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน

การขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เป็นการวิธีการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา นำสู่การลงมือปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย นวัตกรรมการเรียนรู้จากหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาชาติ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ (สิน งามประโคน, เกษม แสงนนท์ และสมบัติ ธนปัญญา, 2561) ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ทุกที่ทุกเวลา การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับใช้ในยุคปัจจุบัน โดยมีองค์ประกอบ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา และสื่อ ในการจัดการเรียนการสอน แหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่มีประสิทธิภาพต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านการใช้เทคโนโลยี การสร้างสรรค์สื่อ การสื่อสาร รวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนอีกด้วย (เจริญ ภูมิจิตร, 2564)

นอกจากนี้มีการศึกษาความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน มัธยมศึกษา พบว่า นวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีจำนวน 38 นวัตกรรม ดังนี้ 1) โครงการอบรม ครูมัธยมศึกษาเพื่อเป็นครูสอนภาษาต่างประเทศที่สอง 2) การระดมทรัพยากร 3) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4) การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และปรับภูมิทัศน์ในโรงเรียน 5) โครงการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้วยระบบออนไลน์ (SAR online) 6) Line เพื่อการบริหารจัดการ 7) G-Chat 8) OBEC-Line 9) ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ Smart area 10) การจัดทำรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะ ปานกลาง 11) โปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 12) ระบบจัดเก็บข้อมูล นักเรียนรายบุคคล 13) สำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ 14) e- Training 15) ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ 16) ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐ 17) โปรแกรมระบบสนับสนุนการบริหารจัดการ สถานศึกษา 18) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ 19) โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark 20) โปรแกรมบริหารสถานศึกษา 21) โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียน 22) ระบบการ รายงานผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา 23) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา 24) การบริหารแบบวงจรเดมิ่ง PDCA 25) กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 26) ระบบสารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์ 27) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน 28) ระบบลงทะเบียนปฏิบัติงานของบุคลากร 29) Training OBEC 30) ระบบบริหารสถานศึกษาออนไลน์ 31) ระบบลงทะเบียนเรียนออนไลน์ 32) ระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน 33) ห้องสมุดดิจิทัล 34) Digital Gate 35) Kaizen 36) ระบบการจัดการขยะ 37) การบริหารสารสนเทศของสถานศึกษาโดยใช้ Google Apps for Education 38) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

การใช้วัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามขอบข่ายการประสานงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านวิชาการ นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ โปรแกรมทะเบียนวัดผล (ปพ.5) Bookmark
- 2) ด้านการบริหารงานบุคคล นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่การปฏิบัติงานเป็นฐาน (TEPE Online)
- 3) ด้านการบริหารงบประมาณ นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การระดมทรัพยากร และ
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป นวัตกรรมที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ (บุพกานต์ ศรีโมรา, 2562)

จากการศึกษาของ ชัยนาม บุญนิตย์ (2563) พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 8 ด้าน คือ 1) ด้านความมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2) ด้านความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) ด้านการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 4) ด้านการสนับสนุนส่งเสริม การจัดโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร 5) ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน 6) ด้านการสร้างความตระหนักและความเข้าใจ จริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่องค์กร 7) ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 8) ด้านความรู้ กุญแจการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารการศึกษา มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบันได้ ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเปลี่ยนแปลง
- 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม
- 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์
- 5) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม
- 6) ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง

นอกจากนี้ ภัทรนันท์ ไทยะสิน (2562) พบว่า การเปลี่ยนให้ผู้เรียนเป็นนวัตกร ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ของการจัดการเรียนการสอนในยุคการศึกษา 4.0 ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ทั้งนี้ ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสู่การเปลี่ยนแปลงในยุคการศึกษา 4.0 ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม จากแนวทางการพัฒนาที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา ทำให้ผู้บริหาร สามารถนำไปพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษา มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ มีเครือข่ายความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน ข้อมูลสารสนเทศ ระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ และมีการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีนวัตกรรมการบริหารที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้การบริหารการศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้อ มีการสร้างสรรค์สื่อ มีการสื่อสาร และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เป็นระบบ การบริหารงานแต่ละฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ตามองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ด้านความมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 2) ด้านความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3) ด้านการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 4) ด้านการสนับสนุนส่งเสริม การจัดโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร
- 5) ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ด้านการสร้างความตระหนักและความเข้าใจ จริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรม

สู่องค์กร

- 7) ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และ
- 8) ด้านความรู้ กฎหมายการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้พร้อมกับการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเปลี่ยนแปลง
- 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม
- 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์
- 5) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม
- 6) ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง

สรุป

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0” ซึ่งได้สังเคราะห์จากบทความวิจัยและบทความวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป ผู้เขียนได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ การบริหารวิชาการของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจนซึ่งจะนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ มีการสื่อสาร การสร้างความร่วมมือระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ที่ตรงต่อกับความต้องการของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการจัดการศึกษา มีการสร้างจินตนาการและนวัตกรรมสมัยใหม่

ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษา มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของครู และนักเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

2) การขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีนวัตกรรมการบริหารที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้การบริหารการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างสรรค์สื่อ มีการสื่อสาร และการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เป็นระบบ การบริหารงานแต่ละฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ตามองค์ประกอบ ด้านความมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และนวัตกรรม ด้านความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการสนับสนุนส่งเสริม การจัดโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในองค์กร ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ จริยธรรมในการใช้งานเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่องค์กร ด้านใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ กฎหมายการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อกำหนด เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้พร้อมกับการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การศึกษา 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการมีวิสัยทัศน์ และการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามลำดับ

ดังนั้น จากการศึกษาดังกล่าว เป็นการนำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการ เพื่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่การศึกษา 4.0 เตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การขับเคลื่อน โดยใช้นวัตกรรมในด้านต่างๆ ช่วยให้การจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ มีฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหาร ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง การเตรียมพร้อมเข้าสู่ การศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- เจริญ ภูมิจิตร. (2564). การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก <http://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210827.pdf>.
- ชัชฌานันท์ บุญนิตย. (2563). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). อุดรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ชัยมงคล บุญชัย และจากรุวรรณ เขียวน้ำชุม. (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *รัชต์ภาคย์*. 15(38), 208-223.
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ทองดี ศรีตระการ และณัฐพงษ์ ไกรเทพ. (มกราคม-มิถุนายน, 2561). ภาวะผู้นำการบริหารวิชาการ
สู่การศึกษายุค 4.0. **ปัญญาปณิธาน**. 3(1), 42-53.
- ชนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล. (มกราคม, 2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุพรรณบุรี. **Roi Kaensarn Academi**. 7(1), 36-48.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/251655>.
- นริศสร่า บุญสะอาด. (2563). **ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุพกานต์ ศรีโสมรา. (2562). **ความหลากหลายของนวัตกรรมการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน
มัธยมศึกษา**. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรเมศร์ กลิ่นหอม, มิตรภาณี พุ่มกล่อม และ พาที เกศธนากร. (เมษายน-มิถุนายน, 2563). องค์ประกอบ
ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**.
8(31), 61-72. <https://jeal.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=766>.
- ภัทรนันท์ ไทยะสิน. (กรกฎาคม-ธันวาคม, 2562). เปลี่ยนผู้เรียนเป็นนวัตกรรมนวัตกรรมใหม่ของการเรียน
การสอนในยุคการศึกษา 4.0. **เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. (17), 37-51.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)**. สืบค้นจาก [http://kbphp.nationalhealth.or.th/
handle/123456789/7704](http://kbphp.nationalhealth.or.th/handle/123456789/7704).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. สืบค้นจาก
<http://library.nhrc.or.th/ULIB/dublin.php?ID=10294>.
- สิน งามประโคน, เกษม แสงนนท์ และสมบัติ ธนปัญญา. (2561). **นวัตกรรมจัดการเรียนรู้จากทฤษฎี
สู่การปฏิบัติ**. สืบค้นจาก [http://pbs.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2018/05/20-
นวัตกรรม-236-244.pdf](http://pbs.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2018/05/20-นวัตกรรม-236-244.pdf).
- สุนันท์ สีพาย และ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (ธันวาคม, 2561). เปลี่ยนผ่านการศึกษาไทยสู่ การศึกษา 4.0.
การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 24(2), 13-27.